

Näin edesautat vammaisten ihmisten yhdenvertaisuutta

Osallisuus

Mirva Kiiveri
vastaava järjestöasiantuntija
Invalidiliitto ry

Osallisuus

- kuulumista ja kuulluksi tulemista
- osallinen ihminen kokee olevansa merkityksellinen osa yhteisöä ja yhteiskuntaa
- osallisena ihminen tulee kuulluksi itsenään ja hän voi vaikuttaa elämänsä kulkuun ja yhteisiin asioihin

Osallisuudesta säädetään laeissa

Perustuslaki

- Kansanvaltaan sisältyy yksilön oikeus osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnan ja elinympäristönsä kehittämiseen. (2§)
- Julkisen vallan tehtävänä on edistää yksilön mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttaa häntä itseään koskevaan päätöksentekoon. (14§)

Kuntalaki

- Kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Valtuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksista ja menetelmistä. (22§)
- Vammaisten henkilöiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi kunnanhallituksen on asetettava vammaisneuvosto. (28§)

YK:n vammaisyleissopimus velvoittaa

- YK:n vammaisyleissopimuksen yleinen osallistamisvelvoite velvoittaa osallistamaan vammaisia henkilöitä lainsäädäntöä ja politiikkoja valmisteltaessa (4 artikla)
- Sopimuspuolet takaavat vammaisille henkilöille poliittiset oikeudet ja mahdollisuuden nauttia niistä yhdenvertaisesti muiden kanssa sekä sitoutuvat varmistamaan, että **vammaiset henkilöt voivat tehokkaasti ja täysimääräisesti osallistua poliittiseen ja julkiseen elämään yhdenvertaisesti muiden kanssa suoraan tai vapaasti valittujen edustajien kautta, myös siten, että heillä on oikeus ja mahdollisuus äänestää ja tulla valituiksi.**
(29 artikla Osallistuminen poliittiseen ja julkiseen elämään)

Osallisuus yhdenvertaisuuden edistäjänä

- Osallisuus kuntalaisena
 - riittävät palvelut osallisuuden mahdollistajana, esteetön ja saavutettava elinympäristö, mahdollisuus työelämään, harrastuksiin ja yhdistystoimintaan
- Osallisuus kunnalliseen päätöksentekoon
 - kunnanhallitus, kunnanvaltuusto, eri lautakunnat, vaikuttamistoimielimet (vammaisneuvosto, vanhusneuvosto, nuorisovaltuusto), vaikuttaminen kuntaan yhdistystoiminnan ja suoran vaikuttamisen kautta
- Osallisuus palveluiden kehittämiseen
 - kuunnellaan palveluiden käyttäjiä suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa, osallisuus myös omien palveluiden järjestämisessä

Kuntapäätäjänä

Muista, että kaikki päätökset koskettavat myös vammaisia kuntalaisia. Arvioi siis päätösten vaikutuksia vammaisten henkilöiden näkökulmasta.

1. Vähennä osallistumisen esteitä. Edistä sekä elinympäristön että palveluiden esteettömyyttä ja saavutettavuutta sekä varmista riittävä resurssointi vammaisten henkilöiden palveluille.

2. Kysy aidosti heiltä, joita asia koskettaa. Joissakin tapauksissa se voi olla vammaisneuvosto, joissakin tapauksissa suoraan palveluiden käyttäjät kuten asiakasraadit, kokemustoimijat, asiakaskyselyt tai yhdistykset.

- 3. Varmista, että kunnan hallintosäännössä määritellään vammaisneuvoston edustajalle mahdollisuus puhe- ja läsnäolo-oikeuteen eri lautakunnissa ja vammaisneuvostolle riittävät toimintaedellytykset**
- 4. Toimiessasi eri lautakunnissa vie asiat vammaisneuvoston käsittelyyn jo valmisteluvaiheessa.**
- 5. Varmista, että kuntasi tukee yhdistysten toimintaa taloudellisesti tai tarjoamalla esteettömiä kokoontumistiloja.**

